

Väike-Maarja vallavalitsus
valitsus@v-maarja.ee

Teie 03.06.2025 nr 7-1/27-32

Meie 01.07.2025 nr 9.3-4/24/10891-3

**Arvamus Avispea tuuleala
detailplaneeringu lähteseisukohtade ja
keskkonnamõju strateegilise
hindamise programmi kohta**

Lugupeetud Diana Seepter

Esitasite Terviseametile (edaspidi amet) Väike-Maarja vallas Avispea, Eipri ja Määri külades asuvatel Väike-Maarja valla üldplaneeringuga määratud tuuleenergia tootmiseks põhimõtteliselt sobivatel aladel nr 1, 9 ja 14 (edaspidi Avispea tuuleala) detailplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi nende kohta ettepanekute saamiseks.

Avispea tuuleala detailplaneeringu koostamine ja KSH läbiviimine on algatatud Väike-Maarja Vallavolikogu 17. oktoobri 2024. a otsusega nr 90.

Detailplaneeringuga täpsustatakse tuulikute ja salvestite asukohad ning lahendatakse vajaliku taristu, sealhulgas teede ja tehnovõrkude, paiknemine. Avispea tuulealale plaanitakse rajada kuni 27 elektrituulikut (maksimaalse kogukõrgusega 280 m) ning ca 3 ha suurused energiasalvestusalad. Planeeringuala kogupindala on ligikaudu 842 ha. Detailplaneeringu algatamise otsuses on planeeringu üheks eesmärgiks ka päikesepargid, siis lähteseisukohtade koostamise ajal on teada, et neid alasid planeeringuga kavandama ei asuta.

Detailplaneeringuga sätestatakse muuhulgas müra normtasemed, vibratsiooni ja varjutuse nõuded ning muud keskkonnanõuded, planeeritakse tuuleparke teenindavate elektriliinide trassikoridorid ja liitumispunktid, määratakse kruntidel teede asukohad (sh juurdepääsud), tehnovõrkude paigutus ning heakorranõuded. Vajadusel kavandatakse uued teed või laiendatakse olemasolevaid. Tuulikute ja alajaamade vahelised ülekandeliinid kavandatakse maakaablitenä, alajaamadest edasi võib kasutada õhuliine.

Tuulikute täpsed asukohad ja nende arv selgub edaspidises detailplaneeringu menetluse etapis.

Tuulepargi planeerimisel arvestatakse muuhulgas Väike-Maarja valla üldplaneeringust tulenevate järgmiste nõuetega:

- 1) kokkuleppeliselt Väike-Maarja Vallavalitsuse ja arendajate vahel rakendatakse 1000 m puhvrit elamutest (eluhoone ja tuuliku laba pealtvaates projektsiooni vahel). Tuulepargi kavandamisel elamust 700–1000 m kaugusele tuleb elamu aluse maa omanikuga saavutada kirjalik kokkulepe;
- 2) tuulepargi kavandamisel ja selle rajamisega kaasnevate mõjude hindamisel arvestatakse olemasolevatest tuuleparkidest ja tuulikutest, teistest kavandatavatest tuuleparkidest ning muudest asjakohastest objektidest ja arendustest kaasnevate kumulatiivsete mõjudega. Uuringute tulemusi võetakse arvesse mõjude hindamisel (sh KSH aruande

- koostamisel;
- 3) tuulepark või üksikutuulik tuleb kavandada selliselt, et oleks tagatud välisõhus leviva müra ja madalsagedusliku müra vastavus normtasemetele ning infraheli vastavus piirväärtustele. Teostada tuleb välisõhus leviva müra modelleerimine. Arvestada tuleb ka Väike-Maarja valla välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava ja mürakaarti;
 - 4) tuulikute kavandamisel tuleb hinnata tuulikute töötamisega kaasnevat varjutust (koostada varjukaart). Tuulikud tuleb üldjuhul kavandada selliselt, et eluhoonetel või puhkealadel ei esine häirivaid varjutustasemeid.

KSH programmis märgitakse, et KSH käigus hinnatakse kavandatava tegevusega kaasnevaid võimalikke olulisi keskkonnamõjusid ja viiakse läbi täiendavaid uuringuid. Muuhulgas hinnatakse:

- 1) Mõju pinna- ja põhjaveele. Piirkonna salv- ja puurkaevud jäävad tuulepargi alast kaugemale kui 700 m. Punktis 2.6.2.3. märgitakse järgmist: „Kuigi avariilukorrad on erandid ning ei iseloomusta tavapärast olukorda, käsitletakse avariilukordade potentsiaalset esinemist ja nende esinemisel kaasnevaid võimalikke mõjusid KSH käigus. Samuti käsitletakse võimalikku ehitusaegset mõju põhjaveele. Hinnang antakse eksperthinnangu vormis“;
- 2) Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale.
 - punktis 2.6.4.1. märgitakse järgmist: „...uute tuulikute kavandamisel seada siiski eesmärgiks kõikide müratundlike alade suhtes rangeimate nõuete ehk välisõhus leviva müra sihtväärtuse tagamine, mis tagab head tingimused lähimatel müratundlikel aladel. II kategooria alade tööstusmüra sihtväärtus on 50 dB päeval ja 40 dB öösel. Kuna tuulikud töötavad ööpäevaringselt, saab määravaks mürataseme vastavuse tagamine öistele ehk rangematele nõuetele (40 dB). KSH läbiviimisel tehakse tuulepargi käitamisaegne müraanalüüs, mis sisaldab müra leviku modelleerimist (mürakaart) lähtudes arenduse müraallikatest (tuulikute) ja ümbritseva keskkonna andmetest, müraalasest olukorrast (piirkonna teistest müraallikatest) ning analüüsiga seotud asjakohastest kirjeldustest. Mürakaardid koostatakse kasutades spetsiaaltarkvara WindPro“.
 - punktis 2.6.4.1. madalsagedusliku müra ning infraheli osas leitakse, et arvutuslikku hindamist ei teostata, sest teadusuuringute põhjal jääb tuulikute tekitatud infraheli alla inimese tajuläve ja puudub oluline mõju inimeste tervisele. Märgitakse, et tuulikute tekitatud infraheli ei põhjusta olulist keskkonnamõju ja KSH aruandes seetõttu teemat täiendavalt ei käsitleta.
 - punktis 2.6.4.2. märgitakse, et detailplaneeringu KSH aruande koostamise käigus viiakse läbi varjutuse modelleerimine, kasutades selleks tarkvara WindPro.
 - punktis 2.6.4.3. märgitakse, et maismaatuuleparkide puhul langeb vibratsioonitase juba 300 meetri kaugusel tuulikute alla inimese tajuläve, mistõttu ei kujuta see ohtu inimeste tervisele. Leitakse, et tuulikute tekitatud vibratsioon ei põhjusta olulist keskkonnamõju ja KSH aruandes seetõttu teemat täiendavalt ei käsitleta.
- 3) Kumulatiivse mõju võimalikkust, arvestades teiste ümbruskonna arendusprojektidega. KSH programmis leitakse, et mõjuvaldkonnad, kus mõjude kumuleerumine võib esineda, on eelkõige visuaalne mõju, müra ja barjääriefekt. Hinnang, kas visuaalse või müra mõjude kumuleerumine on tõenäoline, antakse KSH aruandes. Kui mõjude kumuleerumine on tõenäoline, arvestatakse seda mõjude üldises hinnangus.

Amet on tutvunud Väike-Maarja vallas Avispea, Eipri ja Määri külades asuvatel Väike-Maarja valla üldplaneeringuga määratud tuuleenergia tootmiseks põhimõtteliselt sobiva Avispea tuuleala detailplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmiga ning märgib järgmist:

- 1) Tuulepargi müraalase olukorra hindamisel tuleb arvestada lisaks tuulikute poolt tekitatavale mürale ka tuulepargiga seotud seadmete (alajaamade trafod, salvestusseadmed ja muud lisaseadmed) poolt tekitatud müraga, mille müratase peab

- vastama keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ nõuetele.
- 2) Madalsagedusliku heli leviku hindamiseks soovitab amet läbi viia madalsagedusliku müra modelleerimise lähtudes juhendist „Tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhend. Müra, vibratsioon, varjutamine“ Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (14.02.2025), kus on kirjeldatud ja välja toodud keskkonnamõjude hindamise kindlad kriteeriumid ja hindamismeetodid.
 - 3) Arvestades asjaoluga, et tuulikuid ei kavandata müratundlikele hoonetele lähemale kui 1000 m (elamu aluse maa omaniku kirjalikul nõusolekul 700-1000 m), on amet nõus, et hinnang infraheli leviku ja vibratsiooni osas antakse eksperthinnanguna. Eelpool kirjeldatud vahemaa on piisav tuulikute tööst põhjustatud võimaliku infraheli ja vibratsiooni negatiivse mõju ning häiringute vältimiseks.
 - 4) KSH programmi punktis 2.2. on järgmine eksitav lause: „Juhul, kui see on asjakohane, vaadeldakse mõjualana ka väljaspoole detailplaneeringu ala jäävaid alasid. Mõjuala ulatus sõltub väga palju mõju liigist ja mõju retseptorist. Inimese jaoks on kõige ulatuslikum visuaalne mõju. Visuaalne mõju võib ulatuda Viljandi vallast väljapoole naaberomavalitsustesse.“ Avispea tuuleala paikneb Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marju Töldsepp
vaneminspektor (keskkonnatervis)
Ida regionaalosakond

Marju Töldsepp
58516457 marju.toldsepp@terviseamet.ee